
Meddelandeblad

Mottagare:

Handläggare med ansvar för avgifter inom äldre- och handikappomsorg, pensionärs- och handikapporganisationer samt förvaltningsdomstolar.

Nr 11/2013

December 2013

Uppgifter för beräkning av avgifter inom äldre- och handikappomsorgen år 2014

Flera av de belopp som används för att beräkna avgifter inom äldre- och handikappomsorgen är knutna till prisbasbeloppet. I detta meddelandeblad redovisar vi några av de belopp som kan användas för att beräkna de avgifter inom äldre- och handikappomsorgen som är knutna till prisbasbeloppet.

Prisbasbeloppet

För år 2014 är prisbasbeloppet 44 400 kronor.

Högekostnadsskyddet

Avgiften för hemtjänst i ordinärt och särskilt boende, dagverksamhet samt kommunal hälso- och sjukvård får uppgå till högst en tolfedel av 0,48 gånger prisbasbeloppet, det så kallade högekostnadsskyddet. **För år 2014 motsvarar det 1 776 kr per månad.**

Avgiften för bostad i särskilt boende som *inte omfattas* av hyreslagen får uppgå till högst en tolfedel av 0,50 gånger prisbasbeloppet. **För år 2014 motsvarar det 1 850 kr per månad.**

Minimibeloppet

Det minimibelopp som gäller för ensamboende ska utgöra lägst en tolfedel av 1,3546 gånger prisbasbeloppet. **För år 2014 motsvarar det 5 012 kr per månad.**

Minimibeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor ska utgöra en tolfedel av 1,1446 gånger prisbasbeloppet. **För år 2014 motsvarar det 4 235 kr per månad.**

Yngre personer med funktionsnedsättning har i vissa fall särskilda kostnader för bosättning och familjebildning. Enligt propositionen 2000/01:149 (s. 41) bör levnadskostnader för yngre personer med funktionsnedsättning, efter en individuell prövning, beräknas till en nivå som överstiger minimibeloppet upp till 10 procent. För år 2014 innebär det en **uppräknig av minimibeloppet med 501 kr per månad**.

Individuell prövning av minimibeloppet

I socialtjänstlagens bestämmelser om avgifter inom äldre- och handikappomsorgen finns det utrymme för att i viss utsträckning ge den enskilde extra medel för merkostnader för de kostnadsposter som minimibeloppet ska täcka. Ett höjt minimibelopp ska fastställas genom en individuell prövning. Kommunen bör godta den faktiska merkostnaden när den fastställer ett högre minimibelopp – om inte merkostnaden är oskäligt hög (prop. 2000/01:149 s. 59).

Kommunen får även i vissa fall minska nivån på minimibeloppet. Om kostnadsposten som föranleder minskningen ingår i Konsumentverkets beräkningar för hushållsbudget så bör minskningen baseras på deras beräkningar (prop. 2000/01:149 s. 40–41). Det beror på att även den schablonmässiga delen av minimibeloppet i huvudsak grundas på Konsumentverkets beräkningar.

Konsumentverkets beräkningar av skäliga levnadskostnader

Konsumentverket gör årliga beräkningar av vad som kan betraktas som skäliga levnadskostnader. De skäliga levnadskostnaderna omfattar varor och tjänster som ett hushåll vanligen behöver för att klara vardagens behov. Dessa beräkningar bör ligga till grund för vissa av de kostnadsposter som minimibeloppet ska täcka. I detta meddelandeblad redovisar vi Konsumentverkets beräkningar av skäliga levnadskostnader för år 2014.

I Konsumentverkets broschyr *Koll på pengarna* finns information om skäliga levnadskostnader och något om vad de olika utgiftsposterna innehåller. Mer information om beräkningarna och exempel på produkter som inte kostnadsberäknas finns i Konsumentverkets rapport *Skäliga levnadskostnader – Beräkningar av Konsumentverket* (2009:8). Broschyrerna kan beställas från Konsumentverkets webbplats, www.konsumentverket.se/publikationer eller genom att skicka e-post till publikationer@konsumentverket.se.

Merkostnad för mat vid fastställande av förbehållsbelopp

I propositionen (prop. 2000/01:149) anges att de schabloniserade kostnaderna för kost som ingår i minimibeloppet är framräknade för personer som är 61 år och äldre. Eftersom personer som är under 61 år normalt konsumerar mer livsmedel och därmed också har en högre kostnad för livsmedel ska kommunerna ta hänsyn till denna merkostnad. Det innebär att yngre personer med funktionsnedsättning bör få ett högre belopp för livsmedelskostnaden än äldre personer. Vägledande för beräkningen av denna kostnad bör vara Konsumentverkets beräkning av livsmedelskostnader för olika åldersgrupper (prop. 2000/01:149 s. 41).

På samma sätt som för yngre personer med funktionsnedsättning bör kommunen höja minimibeloppet för personer som är 61 år och äldre om de har varaktiga merkostnader för livsmedel. Det innebär att det i vissa fall kan finnas anledning att höja minimibeloppet på grund av en merkostnad för mat även för personer som lagar sin mat själva och inte enbart för dem som betalar för mat från hemtjänsten.

Minimibeloppet beräknas huvudsakligen med ledning av uppgifter från Konsumentverkets hushållsbudget, som gäller hushållskostnader för personer som 61 år och äldre.

Om den enskilde betalar en avgift för mat som levereras via hemtjänsten och om avgiften överstiger den skäligen kostnaden för mat i Konsumentverkets hushållsbudget ska kommunen höja förbehållsbeloppet för merkostnaden. Av propositionen (prop. 2000/01:149 s. 59) framgår att varaktiga merkostnader bör beräknas med ledning av Konsumentverkets hushållsbudget när den kostnadspost som föranleder höjning eller sänkning av förbehållsbeloppet ingår i hushållsbudgeten. Det framgår också att kommunen bör använda faktiska kostnader när dessa är skäligen.

I propositionen (jfr prop. 2000/01:149 s. 41) nämns som exempel att om kost ingår i avgiften har kommunen rätt att minska den enskildes minimibelopp. Beräknat på 2014 års hushållsbudget avseende livsmedel motsvarar schablonbeloppet för män mellan 61-74 år 2020 kr och för kvinnor till 1620 kr. Schablonbeloppet för män som är 74 år och äldre beräknas till 1830 och för kvinnor 74 år och äldre till 1570 kr.

Individuella kostnader

Livsmedel

Övre raden - avser flickor och kvinnor

Barn

Nedre raden - pojkar och män

	6-11 mån	1 år	2-5 år	6-9 år	10-13 år	14-17 år	18-30 år	31-60 år	61-74 år	75 år -	
1 Utom lunch 5 dagar i veckan (daghem, skola, arbete)											
	580	590	720	1 150							
					kvinnor ->	1 260	1 410	1 380	1 360	1 250	1 210
					män ->	1 440	1 810	1 810	1 730	1 550	1 410
Alla mål äts hemma eller matlåda till lunch.											
	760	770	920	1 480							
					kvinnor ->	1 640	1 830	1 790	1 760	1 620	1 570
					män ->	1 860	2 380	2 380	2 240	2 020	1 830
	0 år	1-2 år	3 år	4-6 år	7-10 år	11-14 år	15-17 år	18-30 år	31-49 år	50-60 år	61 år -
2 Kläder och skor											
	370	440	440	520	570						
						kvinnor ->	580	600	600	600	600
						män ->	580	590	590	590	590
3a Fritid och lek (exkl mobiltele)											
	80	180	180	390	600	690	690	620	620	620	620
3b Mobiltele											
	0	0	0	0	180	230	230	210	210	210	
4a Personlig hygien											
	490	420	150	110	140						
						kvinnor ->	280	400	510	510	490
						män ->	210	250	380	380	380
5 Barn- och ungdomsförsäkring											
	130	130	130	130	130	130					
Summa individuella kostnader, exklusive livsmedel, post 2 till och med 5											
	1 070	1 170	900	1 150	1 440						
						kvinnor ->	1 860	2 050	1 960	1 940	1 920
						män ->	1 790	1 890	1 820	1 800	1 800

Hushållskostnader

En person	Två personer	Tre personer	Fyra personer	Fem personer	Sex personer	Sju personer
6 Förbrukningsvaror o vissa sjukvårdsartiklar						
100	130	220	250	320	360	410
7 Hemutrustning (möbler, hemtextilier, husgeråd, Tv, radio, dator m.m.)						
370	450	540	620	730	820	890
8 Media, fast telefoni, Internet mm						
930	960	980	1 000	1 020	1 040	1 060
9 Hemförsäkring						
140	150	160	180	190	220	220
90	100	110	120	130	140	150
80	90	90	100	100	110	120
Summa hushållskostnader, post 6 till och med 9						
1 540	1 690	1 900	2 050	2 260	2 440	2 580
1 490	1 640	1 850	1 990	2 200	2 360	2 510
1 480	1 630	1 830	1 970	2 170	2 330	2 480

18 och 19 åringar
minskar kostnaden för
hygien med 55 kr pga fri tandvård.

Stor stad
Mellanstor stad
Mindre tätort

Stor stad
Mellanstor stad
Mindre tätort

Vissa viktiga utgångspunkter i Konsumentverkets beräkningar

Konsumentverkets beräkningar visar vad det kan kosta att upprätthålla en skälig levnadsstandard för några av de vanligaste levnadskostnaderna för personer som bor i hyslägenhet i vanliga hushåll av olika storlek (1–7 personer).

En skälig standard innebär varken en miniminivå eller en överflödskonsumtion, utan en standard som omfattar de varor och tjänster som hushållen vanligen behöver för att klara vardagens behov. Kostnaderna täcker både löpande utgifter inom olika poster och ett visst sparande för att kunna ersätta utslitna (och för barn även urvuxna) sällanköpsvaror. Detta gäller främst posterna för kläder/skor samt hemutrustning (t.ex. möbler, hemtextilier, husgeråd, tv, radio, dator och liknande).

Datorutrustning för hushållet ingår i kostnadsposten *Hemutrustning*, och Internet i kostnadsposten *Media, fast telefoni, Internet m.m.*

Beräkningarna tar hänsyn till att behovet av produkter kan skilja sig på grund av kön, ålder och antal personer i hushållet (se tabell). Hushåll med två personer eller fler antas bestå av två vuxna med 0–5 barn.

Från och med år 2006 ingår en liten mängd mellanmål i form av kakor, kaffe och godis i kostnaden för livsmedel. Till största delen får dock den enskilde själv stå för sådana utgifter. Eventuella merkostnader för livsmedel och liknande vid storhelger och andra högtider ingår inte. Beloppen i Konsumentverkets beräkningar gäller vid begränsad fysisk aktivitet. Livsmedelsverkets näringsrekommendationer ligger till grund för beräkningarna för livsmedelskostnaderna och de gäller även för personer med diabetes. Några merkostnader på grund av sjukdom eller funktionshinder ingår inte i beräkningarna av de skäliga kostnaderna. Konsumentverket beräknar inte merkostnader för den fettreducerade kosten sedan år 2012, på grund av bristande underlag. Däremot kompletteras de skäliga livsmedelskostnaderna med beräknade merkostnader för två specialkost; glutenfri- och komjölksproteinfri kost, se rapport (2012:1) med titeln *Merkostnader för två specialkost. Glutenfri kost och komjölksproteinfri kost* på Konsumentverkets hemsida, www.konsumentverket.se.

Nordiska och svenska näringsrekommendationer

Konsumentverkets beräkningar baseras på de senaste nordiska näringsrekommendationerna (från år 2004) som anger vad en person i genomsnitt behöver av energi och näringsämnen. Rekommendationerna ska i första hand användas vid kostplanning för grupper av friska människor. I Livsmedelsverkets publikation *Svenska näringsrekommendationer* (SNR) år 2005 finns mer information. Publikationen finns på Livsmedelsverkets hemsida www.livsmedelsverket.se och kan beställas från Livsmedelsverket, Box 622, 751 26 Uppsala. Livsmedelsverkets upplysningstjänst nås genom telefon 018-17 55 00.

Denna information (art nr 2013-12-10) kan laddas ner och beställas från Socialstyrelsens webbplats: www.socialstyrelsen.se/publikationer. Den kan även beställas från Socialstyrelsens publikationsservice, e-post publikationsservice@socialstyrelsen.se eller fax 035-19 75 29.
